

AVSTRALIJA IN OCEANIJA

Lega Avstralije: južna, vzhodna polobla, severni del vroči ali tropski pas, južni del zmerno topli pas, na zahodu Indijski ocean, na vzhodu Tihi ocean. Je najbolj osamljena in od Evrope najbolj oddaljena celina. Zaradi osamljene lege tu živijo posebne živali (kenguru, koala, kljunaš, emu) in rastline (evkalipt). Avstralijo je odkril James Cook leta 1788.

EVKALIPT: značilno avstralsko visoko drevo z debelimi listi in močnim vonjem

KOALA: avstralski medvedek vrečar – mladiči se razvijejo v vreči v materinem trebuhu

Lega Nove Zelandije: južna, vzhodna polobla, zmerno topli pas, JV od Avstralije

Geografske enote

Avstralija: glavno mesto Canberra, večja mesta: Sydney, Melbourne, Adelaide, Perth

Nova Zelandija: glavno mesto Wellington. Državo sestavljata Severni otok in Južni otok. *Mesto Christchurch je februarja 2011 prizadel močan potres.*

Oceanija: skupno ime za otoke v Tihem oceanu. Deli se na Mikronezijo, Melanezijo, Polinezijo. Pripada ji del Nove Gvineje. Manjša otočja so v lasti različnih držav (Havaji so del ZDA) ali pa so majhne samostojne države.

Naravne enote (površje=relief, reke, jezera)

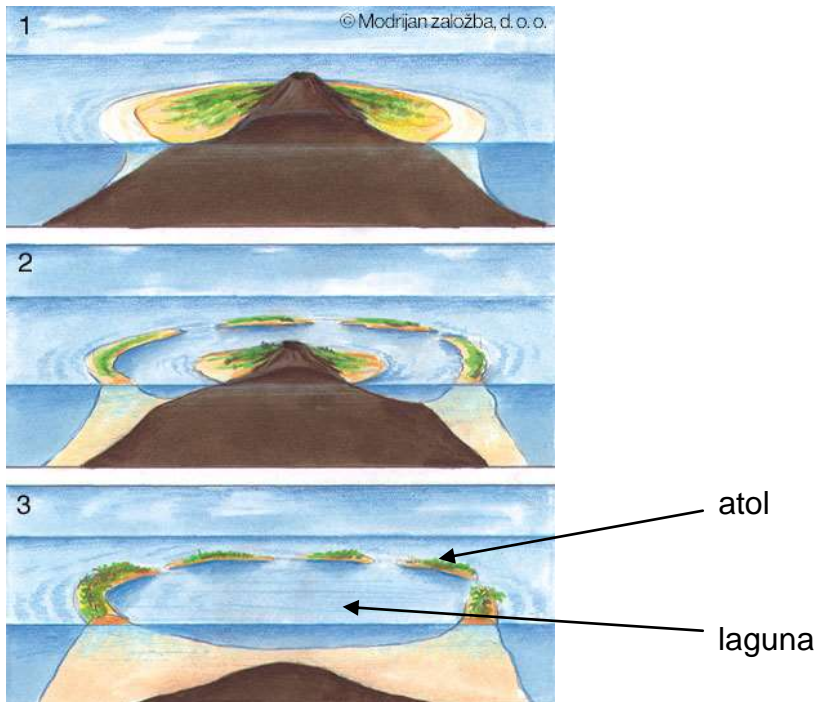
Nižina: Srednjeavstralsko nižavje

Planote: planote starega nastanka na zahodu

Gorovje: Veliko razvodno gorovje (Avstralske Kordiljere)

Reke: Murray in Darling pritečeta iz velikega razvodnega gorovja. Vodo uporabljajo za namakanje in hidroenergijo.

VELIKI KORALNI GREBEN ob vzhodni avstralski obali. Je naravna znamenitost in ovira plovbo, ker je voda plitva. **KORALE** so preproste živali (ožigalkarji) z apnenčasto lupino. Iz odmrlih koral, ki se kopičijo na dnu, nastanejo koralni grebeni in koralni otoki. **ATOL** je koralni otok, ki v obliki venca obdaja laguno.

VULKANSKI OTOK: otok, ki je nastal z izbruhom vulkana (Havaji).

Podnebje:

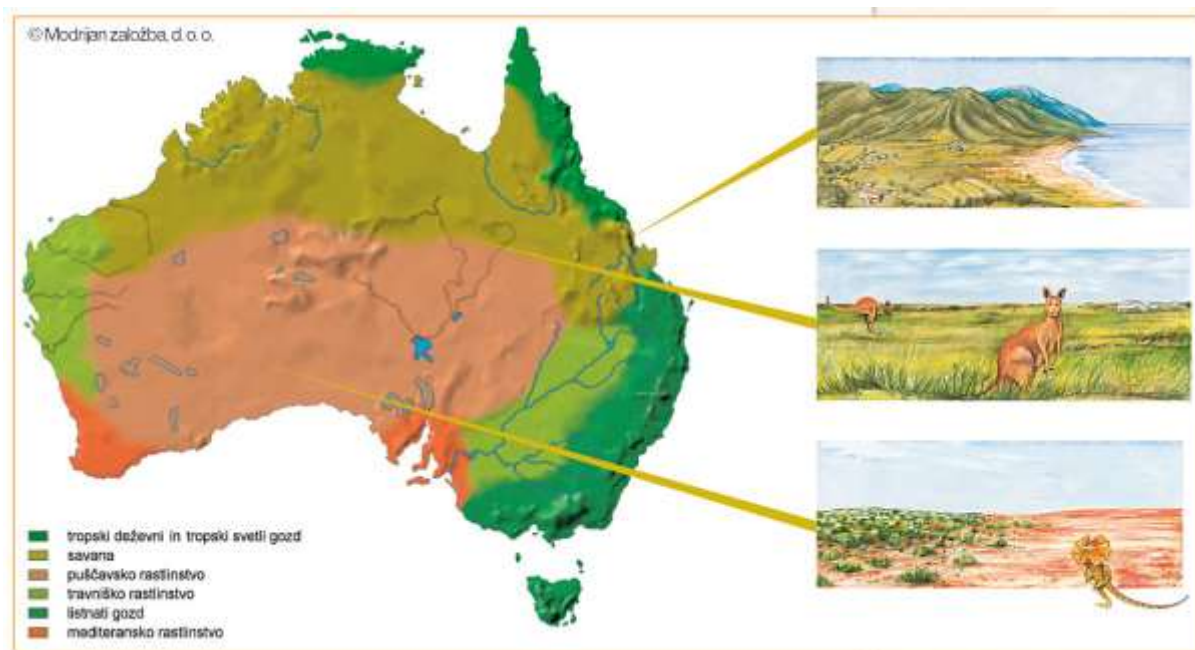
Karta razporeditve padavin v Avstraliji v atlasu!

Sredozemsko na JZ Avstralije

Polpuščavsko in **puščavsko** v osrednjem delu Avstralije

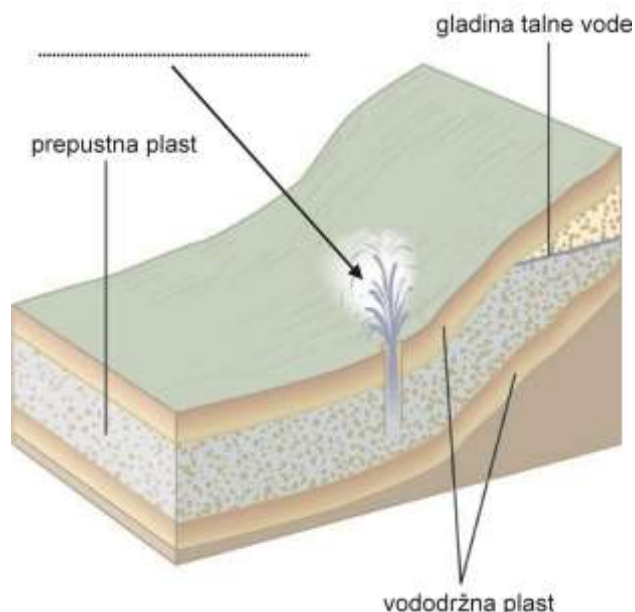
Tropsko monsunsko na severu Avstralije

Vlažno tropsko na otokih v Tihem oceanu

Veliko razvodno gorovje je reliefna in podnebna pregrada. Vlažni vetrovi z oceana (pasati) prinašajo na vzhodna pobočja veliko padavin. Onstran gorovja se vetrovi spuščajo v nižavje, zrak se suši, zato je v notranjosti malo padavin. Tam so velike **puščave** (Gibsonova, Simpsonova, Velika peščena puščava), kjer raste bodljikavo grmičevje – **scrub**.

ARTEŠKI VODNJAK je izvir vode. Voda je ujeta med dve neprepustni plasti. Zaradi pritiska voda samodejno prihaja na dan, ko prevrtajo zgornjo neprepustno plast. Arteška voda je v puščavi edini vir vode. Ker je slana in vroča, za pitje ni uporabna.

Prebivalci Avstralije

ABORIGINI: temnopolti avstralski domorodci. Za lov so uporabljali **bumerange** in kopja. Beli priseljenci so jih pregnali v puščavo, veliko jih je umrlo zaradi bolezni, živeli so v slabih razmerah, slabo izobraženi. Šele po letu 1970 se vlada zavzame za izboljšanje življenjskih razmer aboriginov (volilna pravica, vračanje zemlje, zmanjšanje smrtnosti dojenčkov, vključevanje v šole).

Beli priseljenci: večinoma iz Evrope. Zaradi priseljevanja ljudi iz drugih celin so se belci počutili ogrožene, zato so priseljevanje zakonsko omejili (oblika rasistične politike!). Dovolili so priseljevanje le Britancem in nekaterim drugim Evropejcem. **V Avstraliji živi 25000 slovenskih izseljencev.** Uradni jezik je **angleščina**.

Priseljenci iz Azije so ekonomski migranti po 2. svetovni vojni (Kitajci).

MAORI: staroselci na Novi Zelandiji

Gospodarstvo

Kmetijstvo: na namakalnih površinah polja. V sušni notranjosti ekstenzivna ovčereja in govedoreja (ranči). Avstralija je največja svetovna izvoznica volne.

Industrija: Avstralija je gospodarsko visoko razvita država z raznovrstno industrijo, domačimi nahajališči rud (boksit, svinec, diamanti, železo).

Problematična je prometna povezanost. Velik pomen ima letalski promet. Z letali nadzorujejo tudi črede ovac. »Leteči zdravniki«. Šola v redko poseljeni sušni notranjosti je nekoč potekala preko radia, danes preko računalnikov.